

על מוצאו של הכלב

בגליונו האחרון של העיתון המדעי החשוב **SCIENCE** (נובמבר 2002), מתפרסמים לא פחות מ-3 מאמרים חשובים בנושא מוצאו של הכלב.

על מוצאו הודאי של הכלב הבייתי מהזאב, התפרסמו כבר בעבר מאמרים מחקרניים. אבל על השאלה היכן ומתי קרו השינויים האבולוציוניים האלו עונה המאמר הראשון, פרי עבודה משותפת של חוקרים שבדיים בראשות **Peter Savolainen** מהמכון הטכנולוגי המלכותי בשטוקהולם, ושל חוקרים סיניים מהמכון הזואולוגי של האקדמיה הסינית למדעים בסין.

במחקרם בדקו החוקרים את הגנום הכלבי (רצף ה-DNA) של 654 כלבים ביתיים המייצגים את רוב גזעי הכלבים השכיחים מרחבי העולם.

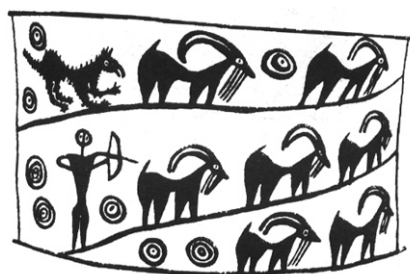
הגם שממצאיהם מעידים על מספר מקורות אמהיים מן הזאב, יותר מ-95% מהרצף הגנטי מקורו ב-3 קבוצות פוליגנטיות המאופיינות בתדירות זהה. ומסקנתם שלכל אוכלוסיות הכלבים מוצא משותף ממאגר גנטי בודד.

השונות הגנטית הגדולה יותר במזרח אסיה משאר איזורי העולם, ודפוס השונות הפילוגיאוגרפית מעידים על פי מסקנותיהם של החוקרים, שמקורו של הכלב הוא במזרח אסיה, ושתהליך הביות שלו מן הזאב קרה לפני כ-15,000 שנים.

ממזרח אסיה נדד הכלב לאירופה ואפריקה – לפני כ-14,000 שנים, לאמריקה לפני כ-12,000 שנים ולאוסטרליה לפני 12-14,000 שנים.

המאמר השני המתפרסם באותו גליון, מסכם את מחקרם של קבוצת חוקרים אמריקאים בראשות **ג'ניפר ל. ליאונרד** מאוניברסיטת קליפורניה. הקבוצה בדקה את הרצף הגנטי של שרידי כלבים עתיקים שנמצאו באמריקה הלטינית ואלאסקה. מסקנת החוקרים היא שמקורו של הכלב באמריקה הוא בכלבים מהעולם "הישן" שליוו את האדם דרך מיצרי ברינג. היעדרו של רצף גנטי בודד משרידי זן מקומי שהיה נתון בבידוד גיאוגרפי מדגימות רבות של כלבים מודרניים ביבשת האמריקאית הביא את החוקרים למסקנה שהמתיישבים האירופאים נמנעו בצורה שיטתית מלגדל כלבים אמריקאיים ילידים.

המחקר השלישי, אנתרופולוגי במהותו בניגוד לשניים הגנטיים הקודמים, מנתח את יכולת הכלבים לאמץ דפוסי התנהגות אנושיים. החוקרים מאוניברסיטת הרווארד, קיימברידג' ומכון מקס-פלנק לאנתרופולוגיה אבולוציונית בלייפציג, גרמניה, בראשות **Brian Hare**, בדקו את יכולתם של זאבים שגודלו על ידי אדם במשימות שונות שדורשות קשר עם האדם, ומצאו שיכולתם נחותה מזו של גורי כלבים בני מספר שבועות. מסקנתם שבתהליך הביות נבחרו כלבים בשל יכולות חברתיות-קוגניטיביות שמאפשרות להם "לתקשר" טוב יותר עם בני אדם ובדרך מיוחדת.

ציורים המתארים כלבי ציד דמויי סאלוקי
בצייד של עיזי בר, נמצאו ב- Susa שבאיראן
וגילם מוערך בשנת 4000 לפנה"ס. הציורים
נמצאים במוזיאון הבריט בלונדון. ה"כלב"
בציור העליון הוא כנראה זאב ואילו הכלבים
בציור התחתון הם ללא ספק כלבי צייד דמויי
סאלוקי.

הציורים לקוחים מהספר המרתק
Dogs in Antiquity – The Origins of the
Domestic Dog